

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivanky Havlíkové a soudkyň JUDr. Naděždy Řehákové a Mgr. Ing. Silvie Svobodové ve věci

žalobce: **P. D.**, nar. X
bytem X, t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Ostrava,
Havlíčkově nábřeží 34a, 701 28 Ostrava 1
zastoupen JUDr. Vladimírem Ježkem, advokátem
se sídlem Dvořákova 937/26, 702 00 Ostrava

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**,
se sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci JUDr. Vladimíru Ježkovi, advokátovi, se přiznává odměna za zastupování ve výši 8 228 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Městského soudu v Praze do 30 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

I. Stručné vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou dne 17. 9. 2007, ve znění jejích doplnění ze dne 30. 4. 2020 a ze dne 27. 5. 2020, domáhal ochrany proti nezákonnému zásahu žalovaného, spočívajícím v uchovávání genetické informace (alfanumerického profilu DNA žalobce) získané analýzou vzorku jeho biologického materiálu odebraného dne 27. 6. 2007 ve věznici v Ostravě, v Národní databázi DNA Kriminalistického ústavu Praha.

2. Žalobce se s žalobou původně obrátil na občanskoprávní soud. Rozsudkem ze dne 17. 1. 2020, č. j. 30 Cdo 2003/2019-213 však Nejvyšší soud ČR rozhodl o postoupení zdejšímu soudu jako soudu rozhodujícímu ve věcech správního soudnictví.

II. Obsah žaloby

3. Žalobce v žalobě uvedl, že mu byl dne 27. 6. 2007 ve věznici v Ostravě policií proveden tzv. bukalní stěr sliznice, s nímž nesouhlasil, byl však poučen, že se mu musí podrobit, jinak bude použito násilí. Získaný vzorek byl dále vyhodnocen a na jeho základě byl vytvořen alfanumerický profil jeho DNA, následně uložený do Národní databáze DNA. Tento postup Policie ČR (dále jen „policie“) označil za nezákonný, neboť po něm neměl být vzorek vyžadován pod hrozbou násilí. Uvedl, že k témuž závěru se přiklonil také veřejný ochránce práv ve zprávě o šetření ze dne 29. 8. 2007, jejíž kopii přiložil k žalobě. Právě v důsledku získání biologického materiálu nezákonným postupem policie v součinnosti s vězeňskou službou, je uchovávání alfanumerického profilu jeho DNA v databázi nezákonným zásahem.
4. Namítal, že nezákonným zásahem byla porušena jeho základní lidská práva, jakož i práva osobnostní, chráněná § 11 až 13 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.
5. Žalobce žádal, aby soud žalovanému zakázal pokračovat v porušování práva žalobce, spočívajícím v uchovávání genetické informace alfanumerického profilu DNA žalobce, získané analýzou vzorku biologického materiálu žalobce, nedobrovolně odebraného žalobci dne 27.6.2007 ve věznici v Ostravě, která se nachází v Národní databázi DNA Kriminalistického ústavu Praha, a přikázal žalovanému, aby obnovil stav před zásahem tím, že zničí tuto neoprávněně získanou genetickou informaci.

III. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný ve vyjádření k žalobě zejména uvedl, že napadený postup nebyl a není nezákonný, právní sféra žalobce nebyla negativně dotčena ve smyslu nezákonného krácení jeho práv, a nedošlo a nedochází tak k neoprávněnému zásahu. Odběr biologického materiálu byl proveden za účelem nezbytného zabezpečení plnění zákonných úkolů policie, následné nezbytné uchovávání získaných údajů je odůvodněno hlediskem předcházejícího úmyslného protiprávního jednání žalobce, čímž je odůvodněna i přiměřenost zásahu z hlediska zásady proporcionality. Jedná se tedy o postup ospravedlnitelný a přiměřený vzhledem k cíli, jímž je ochrana práv a svobod, ochrana bezpečnosti a zajištění veřejného pořádku. Dodal, že odběr biologického materiálu žalobce za účelem stanovení profilu DNA byl ze strany policie proveden na základě § 42e odst. 1 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon č. 283/1991 Sb.“). Žalobce se v době odběru nacházel ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslné trestné činnosti. Dále konstatoval, že biologický vzorek odebraný žalobci již není Policií ČR uchováván.
7. V obecné rovině uvedl, že policie jako subjekt veřejné správy, respektuje principy právního státu a státní moc uplatňuje jen v případech a v mezích stanovených zákonem. Informace, včetně osobních údajů, zpracovává v souladu zejména s hlavou III. zákona č. 110/2019 Sb a podle § 60 a § 79 zákona č. 273/2008 Sb., v rozsahu nezbytném pro plnění svých úkolů.

8. Oprávnění policie provádět identifikační úkony a zpracovávat osobní údaje je speciálně stanoveno v § 65 zákona č. 273/2008 Sb. s přihlédnutím k § 79 téhož zákona.
9. Účelu a smyslu institutu (policie získané osobní údaje zlikviduje, jakmile jejich zpracování není nezbytné pro účely předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti anebo stíhání trestných činů nebo zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku nebo vnitřní bezpečnosti) dle § 65 odst. 5 citovaného zákona odpovídala i předchozí právní úprava obsažená v § 42e zákona č. 283/1991 Sb s přihlédnutím k § 42d téhož zákona.
10. Policie jako správce a spravující orgán osobních údajů plní povinnosti stanovené platnou právní úpravou. Ty vyplývaly ze zákona č. 101/2000 Sb., jako obecného předpisu, stejně jako ze speciální právní úpravy, tedy zákona č. 283/1991 Sb. a následně ze zákona č. 273/2008 Sb., přičemž v současné době jsou vymezeny obdobně zejména v hlavě III. zákona č. 110/2019 Sb., spolu s příslušnými ustanoveními současného znění zákona č. 273/2008 Sb.
11. K námitce nezákonnosti odběru biologického vzorku zejména uvedl, že v době provedení odběru bylo v souladu s § 9 písm. i) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů (dále jen „zákon č. 101/2000 Sb.“) možné zpracovávat citlivé údaje bez souhlasu osoby, jíž se týkají, jednalo-li se o zpracování podle zvláštních zákonů při předcházení, vyhledávání a odhalování trestné činnosti. Takovým speciálním předpisem byl zákon č. 283/1991 Sb., zejména jeho § 42d, 42e a 42g, a následně zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon č. 273/2008 Sb.“), zejména jeho § 60, 65 a 79. Policie tak byla oprávněna získat osobní údaje, zejména biologický vzorek pro určení profilu DNA, a následně je zpracovávat, jak vyplývalo z § 42d zákona č. 283/1991 Sb.. Dle § 42e odst. 1 zákona č. 283/1991 Sb. byl policista pro účely budoucí identifikace pachatele oprávněn odebrat u osob nacházejících se ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu biologické vzorky umožňující získání o genetickém vybavení. Dle odst. 3 téhož ustanovení mohl policista, nešlo-li o odběr krve či jiný obdobný úkon spojený se zásahem do tělesné integrity, po předchozí marné výzvě případně překonat odpor osoby. Odběr biologického vzorku přitom nelze považovat za jiný obdobný úkol. Dodal, že stanovisko veřejného ochránce práv, na nějž žalobce odkazuje, není právně závazné. K dané problematice se nadto vyjádřil Ústavní soud, když v usnesení ze dne 18. 12. 2008, I. ÚS 900/08, shledal postup policie spočívající v oprávnění odebírat taxativně vymezenému okruhu osob osobní údaje za účelem budoucí identifikace, jako odůvodněný a oprávněný. Za ústavně konformní a zákonný shledal Ústavní soud také postup podle § 42e odst. 3 zákona č. 283/1991 Sb. K tomu žalovaný odkázal také na stanoviska pléna Ústavního soudu ze dne 30. 11. 2010, Pl. ÚS-st. 30/10 či rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 11. 7. 2006, č. 54810/00. Dále uvedl, že žalobce byl v souladu s § 6 zákona č. 283/1991 Sb. o oprávnění k překonání odporu informován a poučen a jeho souhlas nebyl podmínkou provedení identifikačních úkonů. Dodal, že zákonné oprávnění k použití síly za účelem překonání odporu není vyhrožováním či zastrasováním. Závěrem uvedl, že institut směřující k identifikaci osoby, kdy na základě osobních údajů může být osoba ztotožněna v budoucnu, upravený § 42e zákona č. 283/1991 Sb. (na nějž navazuje současně platný § 65 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb.), je účinným nástrojem prevence recidivy a reviktimizace.
12. S ohledem na shora uvedené měl žalovaný za to, že v případě odběru biologického vzorku za účelem stanovení profilu DNA u osob, které se nacházely v době úkonu ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslné trestné činnosti, tedy i v případě žalobce,

policie využila zákonem založené oprávnění, aby mohla dostát splnění svých povinností při předcházení, odhalování, vyšetřování trestných činů a stíhání pachatelů, a vůči žalobci se jednalo o postup ospravedlnitelný a přiměřený. Odběr předmětných osobních údajů byl tedy proveden zcela v souladu s tehdy platnými právními předpisy, a to za účelem zabezpečení plnění úkolů policie v rámci boje s trestnou činností, a z tohoto důvodu jej nelze považovat za neoprávněný, nedůvodný nebo neproporcionální, tedy nezákonný.

13. K namítané nezákonnosti uchovávání profilu DNA v databázi DNA Policie ČR uvedl, že otázku uchovávání osobních údajů vzniklých v souvislosti s prováděním identifikačních úkonů posuzuje policie zejména v souladu s § 65 odst. 5 a § 79 zákona č. 273/2008 Sb., přičemž je přihlíženo ke kriminální minulosti osoby a je ověřováno, zda nedochází k dalšímu probíhajícímu trestnímu řízení. Rozhodujícím kritériem pro posouzení oprávněnosti zpracování osobních údajů pro účely budoucí identifikace je jeho nezbytnost pro účely předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti či stíhání trestných činů či zajišťování bezpečnosti ČR, veřejného pořádku či vnitřní bezpečnosti. Stěžejním kritériem pro aplikaci § 65 zákona č. 273/2008 Sb., stejně jako původního § 42e zákona č. 283/1991 Sb., je subjektivní stránka trestného činu.
14. Nezbytnost zpracování profilu DNA pro účely budoucí identifikace u osob páčajících úmyslné trestné činy vyplývá především z faktického stavu páchaní trestné činnosti a zvýšené pravděpodobnosti recidivy. K tomu uvedl, že zpracování osobních údajů žalobce bylo nezbytné pro účely budoucí identifikace vzhledem k velmi vysoké pravděpodobnosti opakování úmyslné trestné činnosti, neboť byl žalobce shledán vinným ze spáchání úmyslné trestné činnosti, a to opakovaně. Uvedl podrobný rozpis celkem 22 trestných činů, za něž byl žalobce pravomocně odsouzen (soud na něj pro stručnost odkazuje a jen pro úplnost uvádí, že se jedná zpravidla o majetkovou trestnou činnost spáchanou často nejen v prvním, ale i ve druhém a třetím odstavci dané skutkové podstaty), jakož i období, které žalobce strávil ve výkonu trestu odnětí svobody.
15. Shrnl, že trestní minulost žalobce vypovídá o jeho recidivním chování, spočívajícím v opakovaném páchaní úmyslných trestných činů zejména majetkového charakteru. K tomu odkázal na judikaturu správních soudů a komentářovou literaturu k § 65 odst. 1 písm. b) zákona č. 273/2008 Sb. Závěrem připomněl účel databáze DNA, jímž je odhalování trestné činnosti, ale i preventivní působení vůči pravomocně odsouzeným pachatelům úmyslných trestných činů. Uzavřel, že předmětné zpracování osobních údajů je sice zásahem do žalobcových práv, zejména práva na soukromí, které však není bezbřehé a nelze jej nadřazovat právu majority společnosti. Policie byla oprávněna k provedení identifikačních úkonů u žalobce, jakožto osoby ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslné trestné činnosti, a to pro účely budoucí identifikace. Napadaný zásah byl proveden a je činěn na základě platné právní úpravy.
16. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV. Posouzení věci Městským soudem v Praze

17. Soud o věci samé rozhodl bez nařízení jednání, a to v souladu s ustanovením § 51 s. ř. s., neboť účastníci řízení takový postup akceptovali. Soud neprovedl navržené důkazy, neboť jsou součástí spisové dokumentace (a byly provedeny jako důkazy v předchozích soudních jednáních ve věci, tudíž jsou účastníkům řízení známy) a jejich provedení by tak bylo nadbytečné. Také provedení důkazu zprávou veřejného ochránce práv o šetření ze dne 29.

8. 2007, sp. zn. 3181/2007/VOP by bylo nadbytečné, neboť tato nemá vliv na meritorní posouzení věci, stejně jako žalobcem navrhovaný výslech svědka.
18. Soud postupoval podle § 87 odst. 1 s. ř. s. a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
19. Předmětem sporu bylo posouzení otázky, zda je uchovávání alfanumerického profilu DNA žalobce nezákonným zásahem.
20. Soud předně uvádí, že mezi účastníky je nesporný skutkový stav, spočívající v provedení odběru biologického materiálu žalobci policií dne 27. 6. 2007, a to i přes jeho nesouhlas, přičemž byl žalobce informován o možnosti překonání jeho odporu.
21. Ze spisového materiálu soud ověřil tyto pro věc podstatné skutečnosti:
22. Z přípisu vězeňské služby ČR ze dne 21. 1. 2009 vyplývá, že byl žalobce ke dni odběru biologického materiálu ve výkonu trestu ve Vazební věznici Ostrava, přičemž: „*počátek trestu byl od 2. 7. 2006 na základě rozsudku Okresního soudu Karviná, č.j. 5 T 88/2003, a to pro tyto trestné činy: § 250/1, 2 ; § 176/1 ; § 248/1 ; § 248/1,2 – 3x ; § 247/1a,c*“. Z uvedeného rozsudku Okresního soudu v Karviné vyplývá, že žalobce byl odsouzen za spáchání trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, odst. 2 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon (dále jen „trestní zákon“), trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 a trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1 téhož zákona. V době vydání rozsudku se žalobce nacházel ve výkonu trestu odnětí svobody. V opisu rejstříku trestů měl vyznačeno 6 záznamů o odsouzení pro trestné činy a další dvě odsouzení zapsaná v rejstříku prozatím neměl (rozsudkem Okresního soudu v Karviné ze dne 21. 2. 2003, č. j. 1 T 161/2002-87, byl žalobce uznán vinným ze spáchání pokusu trestného činu podvodu podle § 8 odst. 1 trestního zákona k § 250 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku, a rozsudkem Okresního soudu v Karviné, pobočka Havířov, ze dne 30. 6. 2003, č. j. 102 T 4/2003-241, byl odsouzen pro trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1, odst. 2 trestního zákona, pro trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) a e) a pro trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1, odst. 2). Proto se dle Okresního soudu v Karviné jednalo o speciální recidivu majetkové trestné činnosti.
23. Z přípisu Policejního prezidia, Oddělení správy a kontroly osobních údajů ze dne 13. 11. 2015 vyplývá, že v jeho době pořízení byl k osobě žalobce pracován pouze jeho profil DNA, biologický vzorek byl zlikvidován ke dni 30. 9. 2015.
24. Z poučení v souladu s § 42e odst. 1 zákona č. 283/1991 Sb., podepsaného žalobcem dne 27. 6. 2007 vyplývá, že žalobce nesouhlasil s odebráním biologických vzorků umožňujících získání informací o genetickém vybavení. Zároveň z něj vyplývá, že byl žalobce poučen o tom, že nepodrobí-li se dobrovolně požadovaným úkonům, bude jeho odpor v souladu s § 42e odst. 3 zákona č. 283/1991 Sb. překonán.
25. Z rozsudku zdejšího soudu ze dne 5. 4. 2016, č. j. 32C 124/2011-164, jímž rozhodoval v totožné věci (rozsudek byl zrušen shora uvedeným rozsudkem Nejvyššího soudu) vyplývá, že výše uvedené dokumenty soud provedl jako důkazy.
26. Soud při posouzení vyšel z následující právní úpravy:
27. Základní právní rámec řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu je dán § 82 s. ř. s., podle něhož platí, že *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo*

proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.

28. Podle § 42d zákona č. 283/1991 Sb., v rozhodném znění *policie zpracovává v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy informace včetně osobních údajů, shromážděné při plnění úkolů policie, a to v rozsahu nezbytně nutném pro plnění těchto úkolů.*
29. Podle § 42e odst. 1 písm. e) zákona č. 283/1991 Sb., v rozhodném znění *policista, který při plnění úkolů policie nemůže získat osobní údaje, umožňující budoucí identifikaci, jiným způsobem, je oprávněn u osob obviněných ze spáchání trestného činu, u osob ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu, u osob, jimž bylo uloženo ochranné léčení, nebo u osob nalezených, po nichž bylo vyhlášeno pátrání a které nemají způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení. Podle odst. 3 téhož ustanovení platí, že nelze-li úkon podle odstavce 1 pro odpor osoby provést a nejde-li o odběr krve nebo jiný obdobný úkon spojený se zásahem do tělesné integrity, je policista po předchozí marné výzvě oprávněn tento odpor překonat. Způsob překonání odporu musí být přiměřený intenzitě odporu.*
30. Podle § 65 odst. 1 písm. b) zákona č. 273/2008 Sb., v rozhodném znění *policie může při plnění svých úkolů pro účely budoucí identifikace u osoby ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu snímat daktyloskopické otisky, zjišťovat tělesné znaky, provádět měření těla, pořizovat obrazové, zvukové a obdobné záznamy a odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení. Podle odst. 2 téhož ustanovení nelze-li úkon podle odstavce 1 pro odpor osoby provést, je policista po předchozí marné výzvě oprávněn tento odpor překonat. Způsob překonání odporu musí být přiměřený intenzitě odporu. Překonat odpor osoby nelze, jde-li o odběr krve nebo jiný obdobný úkon spojený se zásahem do tělesné integrity. Podle odst. 5 téhož ustanovení policie osobní údaje získané podle odstavce 1 zlikviduje, jakmile jejich zpracovávání není nezbytné pro účely předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti anebo stíhání trestných činů nebo zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku nebo vnitřní bezpečnosti.*
31. Podle § 79 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., v rozhodném znění *odstavce 2 až 6 a § 79a až 88 se použijí na zpracování osobních údajů za účelem předcházení, vyhledávání a odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů, zajišťování bezpečnosti České republiky nebo zajišťování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, včetně pátrání po osobách a věcech. Podle odst. 2 téhož ustanovení policie může zpracovávat osobní údaje, je-li to nezbytné pro účely uvedené v odstavci 1. Policie může zpracovávat osobní údaje také k ochraně důležitých zájmů subjektu údajů, které souvisí s účely uvedenými v odstavci 1.*
32. Soud o věci uvažil takto:
33. Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“, např. rozsudek NSS ze dne 14. 9. 2017, č. j. 1 Afs 217/2017-34, a tam citovaná judikatura) je namístě ochranu v procesním režimu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout tehdy, pokud jsou kumulativně splněny všechny podmínky stanovené v tomto ustanovení. Žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ správního orgánu v širším smyslu) správního orgánu, který není rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka).

34. Soud má z vyjádření obou účastníků řízení, jakož i z obsahu spisového materiálu za to, že splnění 1., 2., 4. a 5. podmínky je v dané věci nesporné. Především je třeba vyjít z toho, že tvrzení žalobce o odebrání jeho biologického vzorku přes jeho nesouhlas, jeho analýza a zejména uchovávání takto získané genetické informace (alfanumerického profilu DNA žalobce) v databázi Policie ČR, je tvrzením o přímém zkrácení na právech žalobce a je splněna i podmínka, že se tak mělo stát postupem příslušníka policie jako správního orgánu. Stěžejní otázkou tak bylo posouzení, zda byla splněna 3. podmínka, tedy zda byl odběr biologického vzorku žalobce a jeho uchovávání v databázi DNA Kriminalistického ústavu Policie ČR nezákonný.
35. Soud nevešel na námitku nezákonnosti odběru biologického vzorku žalobce, neboť odběr byl proveden v souladu s § 42d a § 42e zákona č. 283/1991 Sb., které byly k zákonu č. 101/2000 Sb. speciální úpravou. Soud připomíná, že zákon č. 101/2000 Sb. v rozhodném znění, tj. ve znění platném ke dni odběru biologického vzorku 27. 6. 2007 ještě neobsahoval v § 9 písm. i), dle něž citlivé údaje je možné zpracovávat, jen jestliže se jedná o zpracování podle zvláštních zákonů při předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů a pátrání po osobách. Toto ustanovení bylo do zákona č. 101/2000 Sb. vloženo až zákonem č. 170/2007 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti se vstupem České republiky do schengenského prostoru (dále jen „zákon č. 170/2007 Sb.“), a to s účinností ode dne 1. 9. 2007. Důvodová zpráva k zákonu č. 170/2007 Sb. k § 9 písm. i) uvádí, že: *„navrhuje se výslovně stanovit výjimku pro zpracování citlivých údajů pro ucelenou agendu předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů a pátrání po osobách, a to s ohledem na povahu této agendy i bez souhlasu subjektu údajů. Doposud byly některé postupy v uvedené agendě předmětem dílčích právních úprav, svou systematikou se však množina takových jednání nepochybně řadí do oblasti obecné úpravy zpracování citlivých údajů. Úprava současně vychází vstříc požadavku podřadit SIS, v jehož rámci budou zpracovávány i citlivé údaje, nikoliv pod režim výjimek, ale pod režim obecné úpravy ochrany osobních údajů (...) Zpracování citlivých údajů v rámci agend uvedených v navrhovaném ustanovení bylo dosud umožněno zvláštními předpisy (zákon o Policii ČR, trestní řád). (podtržení doplněno soudem)“*. Je tedy zjevné, že ač ještě oprávnění ke zpracování citlivých údajů, mezi něž bezpochyby spadá také biologický vzorek a profil DNA, jedná-li se o zpracování podle zvláštních zákonů při předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů a pátrání po osobách, v rozhodném znění zákona č. 101/2000 Sb. zakotvena nebyla, bylo možné, stejně jako po vložení § 9 písm. i) postupovat podle zvláštního předpisu. Zákon č. 283/1991 Sb. takovým zvláštním předpisem byl.
36. Ustanovení § 42d zákona č. 283/1991 Sb. umožňuje policii zpracovávat osobní údaje shromážděné při plnění jejích úkolů v rozsahu nezbytně nutném pro plnění těchto úkolů. Tyto osobní údaje, resp. biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení, umožňující budoucí identifikaci, je policista při plnění úkolů policie dle § 42e odst. 1 písm. e) zákona č. 283/1991 Sb. oprávněn u osob ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu odebírat, přičemž je oprávněn případně (nejedná-li se o odběr krve či jiný obdobný úkon) překonat odpor osoby, jíž vzorek odebírá.
37. Vzhledem k tomu, že žalobce byl v době odběru biologického vzorku ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu, byla policie oprávněna odebrat mu biologický vzorek. Stejně tak byla v případě jeho odporu oprávněna odpor přiměřeným způsobem překonat, o čemž byl žalobce řádně poučen, jak vyplývá z podepsaného

poučení. Poučení o možnosti překonat odpor nelze považovat za „hrozbu násilí“, jak tvrdí žalobce, neboť se jedná o zákonný postup.

38. K zákonnosti provedení odběru a případného překonání odporu dle § 42e zákona č. 283/1991 Sb. se v minulosti vyjádřil také Ústavní soud, který v usnesení ze dne 18. 12. 2008, I. ÚS 900/08 uvedl, že policie je v zásadě oprávněna citlivé údaje o osobách zpracovávat bez jejich souhlasu a že daktyloskopické otisky a biologické vzorky je nutné považovat za osobní údaje, umožňující pozdější identifikaci stěžovatele, a orgány policie byly tedy k jejich odběru oprávněny. Dále zde Ústavní soud uvedl, že: *„k otázce nutnosti podrobit se sejmutí daktyloskopických otisků a odběru biologických vzorků, v souvislosti s ochranou práva neobviňovat sám sebe (nemo tenetur se ipsum accusare, nemo tenetur se ipsum prodere - „nikdo není povinen sám sebe obviňovat“), se Ústavní soud v různých souvislostech vyjadřoval již v nálezech sp. zn. II. ÚS 118/01, II. ÚS 255/05, II. ÚS 552/05, III. ÚS 561/04 a nejnověji v nálezu sp. zn. III. ÚS 655/06. Ač stěžovatel porušení tohoto práva věcně nenamítá, považuje Ústavní soud za nezbytné v této souvislosti uvést, že existují dvě skupiny trestněprocesních úkonů, z nichž jedna je charakterizována aktivitou obviněného, k nimž obviněný nesmí být pod hrozbou sankce donucován, zatímco druhá zahrnuje úkony, jichž je obviněný pouze pasivním objektem a k jejichž strpění jej lze zákonnými prostředky přinutit, jako je sejmutí otisků prstů a odběr biologických vzorků. Rozlišujícím kritériem je právě míra požadované aktivní součinnosti obviněného. Zatímco k první skupině úkonů, vyžadujících součinnost nebo aktivní jednání obviněného, může být obviněný vyzván, nesmí k nim však být donucován, je v případě druhé skupiny úkonů situace opačná a může k nim být donucen (§ 42e odst. 1 zákona o policii).“* Tyto závěry lze zcela vztáhnout na projednávaný případ. Nic na tom nemůže změnit ani případné odlišné stanovisko veřejného ochránce práv vyslovené ve zprávě o šetření ze dne 29. 8. 2007, sp. zn. 3181/2007/VOP, na nějž se žalobce odkazoval. Toto stanovisko totiž není právně závazné a oproti judikatuře Ústavního soudu neobstojí.
39. Soud neshledal nezákonným zásahem ani uchovávání profilu DNA žalobce v databázi Kriminologického ústavu Policie ČR. Je tomu tak proto, že dle zákona č. 273/2008 Sb., konkrétně podle § 65 odst. 5 je policie povinna zlikvidovat biologické vzorky, jakmile jejich zpracovávání není nezbytné pro účely předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti anebo stíhání trestních činů atd. Podle § 79 odst. 2 pak policie může pro tyto účely osobní údaje (tj. i profil DNA) zpracovávat, je-li to nezbytné. K posouzení nezbytnosti zásahu spočívajícího v uchovávání profilu DNA se již vyjádřily správní soudy, když např. zdejší soud v rozsudku ze dne 10. 9. 2013, č. j. 10 A 30/2010-69 uvedl, že: *„Nezbytnost zásahu do soukromé sféry jedince, který představuje odběr genetického materiálu, zpracování profilu DNA a uchovávání v databázi je nutno tak posuzovat ve vztahu k postavení dotčeného subjektu údajů v procesu trestního řízení a to i v širším rámci vymezení tohoto pojmu.“* Závěry obsažené v tomto rozsudku následně potvrdil NSS v rozsudku ze dne 30. 4. 2014, č. j. 4 As 168/2013-40.
40. V projednávaném případě je uchováván profil DNA žalobce, jako osoby opakovaně pravomocně odsouzené k trestu odnětí svobody za spáchání úmyslné trestné činnosti. Uchovávání profilu DNA u osob, které se opakovaně dopustily úmyslných trestných činů, považuje soud za důvodné. Opakované úmyslné trestné jednání pokládá soud z hlediska principu přiměřenosti za dostatečný důvod pro uchování profilu DNA již jen proto, že recidivou úmyslné trestné činnosti vzrůstá společenská škodlivost (srov. např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 13. 4. 2016, č. j. 3 A 86/2013-99). K tomu soud odkazuje na podrobný rozpis jednotlivých trestných činů žalobce tak, jak je uveden v písemném

vyjádření žalovaného k podané žalobě (str. 11 až 13 vyjádření, resp. str. 273 až 274 soudního spisu), který žalobce nerozporoval. Pro úplnost soud dodává, že se v době zpracování vyjádření žalovaného žalobce znovu nacházel ve výkonu trestu odnětí svobody, a to od 19.6.2019 s předpokládaným propuštěním 17.2.2023.

41. Soud proto dospěl k závěru, že vzhledem k vysoké hrozbě recidivy žalobce v páčání úmyslné trestné činnosti bylo využití zákonem založeného oprávnění, aby mohla dostat splnění svých úkolů při předcházení, vyhledávání a odhalování trestné činnosti, stíhání trestních činů, zajišťování bezpečnosti ČR a zajišťování veřejného pořádku, ze strany policie zásahem ospravedlnitelným a přiměřeným vzhledem k cíli, jímž je ochrana práv a svobod jiných osob. Ostatně z vyjádření žalovaného, které žalobce nikterak nerozporoval, vyplývá, že ode dne provedení odběru biologického materiálu do současnosti byl žalobce mnohokrát uznán vinným ze spáchání úmyslné trestné činnosti, především majetkového charakteru, přičemž byl od té doby znovu čtyřikrát vězněn.
42. K přiměřenosti zásahu v podobě uchovávání profilu DNA se obecně vyjádřil také NSS ve výše uvedeném rozsudku ze dne 30. 4. 2014, č. j. 4 As 168/2013-40 když uvedl, že: *„si je vědom toho, že sběr, uchovávání a zpracování profilu DNA představuje zásah do práv osoby (srov. rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věci S. a Marper proti Spojenému království č. 30562/04 a 30566/04), které se tento profil DNA týká, na druhou stranu zdůrazňuje, že tento zásah je ospravedlněn předcházejícím úmyslným a protiprávním jednáním této osoby, která si musí být vědoma, že za splnění příslušných podmínek proti ní může být vedeno trestní řízení a může ji být uložen trest a v souvislosti s tím bude vedena v Rejstříku trestů a v příslušných evidencích vedených Policií, tj. že musí nést negativní následky spojené se spácháním protiprávního jednání. Nejvyšší správní soud přitom poukazuje na to, že Národní databáze profilů DNA není veřejně přístupná, nehrozí proto, že by si někdo třetí, mimo orgány činné v trestním řízení, jejím prostřednictvím zjišťoval citlivé informace o subjektu údajů, resp. o pachatelích trestných činů, tj. není možná další dehonestace takové osoby na základě uchování jejího profilu v Národní databázi. Informace tam uvedené budou použity pouze v případech ověřování shody se stopami nalezenými na místě spáchání jiného trestného činu.“*
43. S ohledem na skutkové okolnosti v nyní projednávané věci má soud za to, že jsou na straně žalobce naplněna i kritéria, která NSS vytkl v bodě 27 rozsudku ze dne 2.4.2020, č.j. 2 As 164/2019-30, kdy sama osoba žalobce/pachatele, způsob páčání trestné činnosti, jeho trestní minulost a konkrétně zjištěné okolnosti podporují závěr o tom, že opakování trestné činnosti hrozí či ji lze očekávat a uchování vzorků DNA či jiných osobních údajů je pro posouzení této hrozící trestné činnosti významné. K tomu soud ze shora uvedeného skutkového stavu již jen připomíná, že mezi účastníky není sporu o tom, že žalobce páchá opakovaně úmyslnou trestnou činnost (22 odsouzení) a je pro ni od r. 1996 až do současnosti s kratšími přestávkami ve výkonu trestu odnětí svobody.
44. Lze tak uzavřít, že uchovávání genetické informace alfanumerického profilu DNA žalobce, získané analýzou vzorku biologického materiálu žalobce, nedobrovolně odebraného žalobci dne 27.6.2007 ve věznici v Ostravě, která se nachází v Národní databázi DNA Kriminalistického ústavu Praha, nelze považovat za neoprávněný, nedůvodný nebo neproporcionální, tedy nezákonný zásah.

V. Závěr a náklady řízení

45. S ohledem na výše uvedené soud žalobu jako nedůvodnou podle ustanovení § 87 odst. 3 s. ř. s. zamítl.
46. Výrok o nákladech řízení je dán ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl ve věci procesně úspěšný, a proto mu nenáleží náhrada nákladů řízení; žalovanému správnímu orgánu, který měl úspěch, však důvodně vynaložené náklady řízení nevznikly.
47. Ustanovenému právnímu zástupci soud přiznal odměnu sestávající z odměny za dva úkony právní služby po 3 100 Kč (převzetí a příprava zastoupení, je-li klientovi zástupce nebo obhájce ustanoven soudem, doplnění žaloby ze dne 30. 4. 2020, přičemž soud za úkon právní služby nepovažoval doplnění žaloby ze dne 27. 5. 2020, neboť se jedná o upřesnění žaloby, resp. jejího petitu, které mohl žalobce uplatnit při podání prvního doplnění žaloby) podle § 11 odst. 1 písm. b), d), § 7 bodu 5, § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif), dále z náhrady hotových výdajů (2 x 300 Kč) podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, dále z částky 1 428 Kč odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je advokát povinen odvést z odměny za zastupování a z náhrad podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Celková výše přiznaných nákladů řízení tak činí (6 200 + 600 + 1 428) 8 228 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost **ve lhůtě dvou týdnů** ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Praha 25. února 2021

JUDr. Ivanka Havlíková, v. r.
předsedkyně senátu